

Suomen puolustus 2020-luvulla

Valtioneuvoston turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon (VNS 09) mukaisesti Suomi ylläpitää ja kehittää toimintaympäristöön nähden oikein mitoitettua puolustuskykyä, jota käytetään Suomen sotilaalliseen puolustamiseen, muiden viranomaisten tukemiseen sekä kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan. Sotilaallista maanpuolustusta uudistetaan siten, että se vastaa 2020-luvun vaatimuksia ja turvallisuusympäristöä ottaen huomioon ylläpitoon ja kehittämiseen käytettävissä olevat taloudelliset ja muut voimavarat.

Puolustushallinto ottaa huomioon vuonna 2008 alkaneen, talouslamasta johtuvan **valtionalouden velkaantumisen** ja sen pitkälle ulottuvat seurannaisvaikutukset. Tavoitteena on kustannus- ja menopaineiden hallinta sekä resurssien vapauttaminen organisaation ylläpidosta suorituskykyjen kehittämiseen. Uudistamisen lähtökohtana ovat puolustusvoimien sodan ajan tehtävät.

Suomen puolustusta uudistetaan **toimintaympäristössä**, jossa toimijoiden keskinäisriippuvuus kasvaa, samalla kun puolustukseen käytettävissä olevat voimavarat säilyvät rajallisina. Tulevaisuuden kriisien ja konfliktien ominaispiirteitä ovat muun muassa toimintatapojen epäsymmetrisyys, uhkien laaja-alaisuus ja vaikuttavuus valtioiden rajoista riippumatta sekä sotilas- ja siviilitoimijoiden välisten rajapintojen hämärtyminen. Perinteinen sotilaallisen voiman käyttö säilyy kuitenkin valtioiden keinovalikoimassa. Suomen puolustamisessa varaudutaan sotilaallisen voiman käytön ennaltaehkäisyyn ja viime kädessä torjuntaan.

Varautumista sotilaallisten ja ei-sotilaallisten uhkien hallintaan ei voida kehittää toisistaan erillisinä. Tulevaisuuden turvallisuusuhkiin varautuminen edellyttää kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jossa korostuvat poikkihallinnollisuus ja kansainvälinen yhteistyö. Tarvittaessa kaikki käytettävissä olevat yhteiskunnan voimavarat keskitetään uhkien torjumiseen. Kokonaismaanpuolustuksen toimintamallin mukainen kriisivalmius edellyttää hallinnonalat ylittäviä varautumis- ja yhteistoimintajärjestelyjä sekä johtamiskäytäntöjä. Lisäksi korostuvat viranomaisten, elinkeinoelämän ja kansalaisjärjestöjen toimintojen yhteensovittamistarve sekä kansainvälinen yhteistyö.

Kansainvälinen verkottuminen on jo pitkään ollut keskeinen elementti Suomen puolustuskyvyn ylläpitämisessä. Tulevaisuudessa **verkottuneella puolustuksella** tavoitellaan entistä laaja-alaisempaa, monipuolisempaa ja pitkäjänteisempää puolustuspoliittista ja sotilaallista yhteistyötä. Verkottuneessa puolustuksessa osaamista ja suorituskykyjä hyödynnetään vastavuoroisesti yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Verkottunut puolustus vahvistaa Suomen asemaa ja lisää mahdollisuuksiamme vaikuttaa toimintaympäristöömme.

Euroopan unioni on Suomelle tärkeä **turvallisuus- ja puolustuspoliittinen viitekehys**. EU-maiden keskinäinen yhteistyö vahvistaa Euroopan vakautta ja Suomen turvallisuuspoliittista asemaa. Tämä edellyttää Suomelta tulevaisuudessakin yhteistyötä muiden jäsenmaiden kanssa ja osallistumista yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kehittämiseen. Samalla Suomi jatkaa rauhankumppanuusyhteistyötä Naton kanssa. Tämän yhteistyön tärkein sisältö on sotilaallisten suorituskykyjen kehittäminen, harjoittaminen ja sertifiointi. Pohjoismaiden turvallisuus- ja puolustuspoliittisella yh-

teistyöllä tavoitellaan toimintojen kustannustehokkuutta ja voimavarojen varmistamista suorituskykyjen kehittämiseksi.

Yleinen asevelvollisuus muodostaa kansallisen puolustuskyvyn rungon. Sitä kehitetään ja sen toimintaedellytykset turvataan. Puolustushallinto jatkaa asevelvollisten sosiaalis-taloudellisen ja yhteiskunnallisen aseman parantamista yhteistyössä muiden hallinnonalojen ja sidosryhmien kanssa. Asevelvollisten koulutusta uudistetaan siten, että se jatkossa hyödyttää nykyistä paremmin sekä yksilöä että yhteiskuntaa.

Vahva maanpuolustustahto on keskeinen edellytys yhteiskunnan kriisivalmiudelle. Maanpuolustustahtolla on tulevaisuudessakin suuri merkitys puolustuskyvyn resursseille ja hallinnonalan toiminnalle. Asevelvollisuus ja vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus ovat tärkeitä maanpuolustustahtoon ylläpitämisessä. Vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen kehittämisessä otetaan huomioon muiden Pohjoismaiden kokemukset.

Puolustusmateriaaliin arvioidaan tulevaisuudessakin kohdistuvan yleistä hintakehitystä voimakkaampi kustannustason nousu. Samalla keskeinen osa puolustusmateriaalitamme vanhenee vuosikymmenen puoliväliin mennessä ja sodan ajan joukkojen vahvuus pienenee. Näin muodostuvaa suorituskykyvajetta korvataan uusilla kustannustehokkailla järjestelmillä.

Puolustuskyvyn kehittäminen ja käyttö sekä huoltovarmuus edellyttävät tulevaisuudessa yhä pidemmälle vietyä kansainvälistä yhteistoimintaa ja yhteensopivuutta. Suorituskykyihin liittyvässä tutkimus- ja kehitystyössä hyödynnetään EU:n, Naton ja Pohjoismaiden tarjoamia yhteistyömahdollisuuksia.

Puolustusmateriaalihankinnoissa pyritään kotimaisuuteen silloin, kun se on taloudellisesti tai huoltovarmuussyistä perusteltua. Kotimaisen teollisuuden osallistumisella materiaalihankkeisiin varmistetaan tarvittava integrointi- ja ylläpito-osaaminen. Puolustusmateriaaliteollisuuden vientiedellytyksiä tuetaan. Ulkomaisissa hankinnoissa hyödynnetään monikansallista ja kahdenvälistä yhteistyötä hankintojen painopisteen ollessa valmiissa ja testatuissa järjestelmissä.

Tasapainoinen puolustuskyvyn kehittäminen ja ylläpito edellyttävät, että noin kolmannes puolustusmäärärahoista käytetään jatkossakin materiaalisen valmiuden ylläpitämiseen, noin kolmannes henkilöstömenoihin ja noin kolmannes muihin toimintameneihin. Tämä edellyttää **hallinnonalan toimintatapojen ja rakenteiden muutosta**.